

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет/інститут Педагогічний

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ**

Освітня програма Дошкільна освіта

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “01” вересня 2022р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
  2. Опис дисципліни
  3. Структура курсу (зразок)
  4. Система оцінювання курсу
  5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)
  6. Ресурсне забезпечення
  7. Контактна інформація
  8. Політика навчальної дисципліни
-

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Основи інклюзивного навчання
Освітня програма	Дошкільна освіта
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	012 Дошкільна освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	основна
Курс / семестр	3/6
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	

3. Мета та цілі курсу

Сформувані у здобувачів: компетентності щодо концептуальних засад ІО, системи державно- громадського управління інклюзивною освітою; уявлення про особливості психофізичного розвитку дитини з ООП; розуміння основних принципів і технологій організації освітнього процесу в умовах ІН.

4. Результати навчання (компетентності)

ПР-03 - Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-08 - Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

ПР-10 - Бути знайомим з програмою раннього втручання, розуміти можливості опори на нього в подальшій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.

ПР-13 - Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.

ПР-21 - Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.

5. Організація навчання курсу

Обсяг
курсу

Вид заняття			Загальна кількість годин		
Лекції			24		
семінарські заняття / практичні / лабораторні			36		
самостійна робота			120		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий		
3-4	Дошкільна освіта	2	Нормативна		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літера тура	Завданн, год	Вага оцінки	Термін виконання
Модуль 1. Дитина з ООП як суб'єкт інклюзивної освіти					
Тема 1. Поняття «дитина з особливими освітніми потребами». Класифікація особливостей психофізичного розвитку. 1. Поняття «дитина з ООП» і «діти з обмеженими можливостями». Класифікація порушень розвитку у дітей. 2. Особливості і закономірності порушеного розвитку. 3. Психічний дизонтогенез. Клінічна класифікація типів дизонтогенеза. Класифікація за В.П. Лебединським. Етіологія і патогенез дизонтогенезу.	Лекція (2 год), практичне заняття (2 год).	9,10, 14,15	Опрацювати лекційний матеріал та підготуватись до практичного	5 балів	за розкладом
Тема 2. Діти з порушенням аналізаторів. Особливості розвитку дітей з порушеннями аналізаторів 1. Діти з порушенням слуху. Причини порушень слуху у дітей. Психолого-педагогічна характеристика дітей з порушеннями слуху. 2. Діти з порушенням зору. Ступені порушення зору у дітей. Особливості розвитку.	Лекція (2 год), практичне заняття (2 год).	5,9,14, 15	Опрацювати лекційний матеріал та підготуватись до практичного	5 балів	за розкладом
Тема 3. Діти з затримкою психічного розвитку та з порушеннями інтелектуального розвитку 1. Діти з порушенням інтелектуального розвитку. Особливості класифікації дітей з ПІ. 2. Поняття «затримки психічного розвитку». Класифікація затримки психічного розвитку.	Лекція (2 год), практичне заняття (4 год).	4,5,9, 14,15	Опрацювати лекційний матеріал та підготуватись до практичного	5 балів	за розкладом
Тема 4. Діти з порушенням мовлення. Етіологія та класифікація мовленнєвих порушень. 1. Основні види порушень мовлення у дітей і їх причини. 2. Порушення усного мовлення:	Лекція (2 год), практичне заняття (4 год).	5,16	Опрацювати лекційний матеріал та підготуватись до практичного	5 балів	за розкладом

порушення фонаційного та структурно-семантичного оформлення. 3. Порушення письмового мовлення: дислексія, дисграфія.					
Тема 5. Діти з порушеннями опорно-рухового апарата. Особливості розвитку дітей з ДЦП. 1. Причиною виникнення ДЦП. 2. Форми дитячого церебрального паралічу. 3. Особливості розвитку при ДЦП.	Лекція (2 год), практичне заняття (2 год).	5,9,15, 16	Опрацювати лекційний матеріал та підготуватись до практичного	5 балів	за розкладом
Тема 6. Поняття «ранній дитячий аутизм». Причини та клініко-психолого-педагогічна характеристика дітей з РДА. 1. Диференціальна діагностика РДА. 2. Прояви РДА. 3. Особливості психофізичного розвитку дітей з РДА.	Лекція (2 год), практичне заняття (4 год).	12,13	Опрацювати лекційний матеріал та підготуватись до практичного	5 балів	за розкладом
Модуль 2. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою. Засадничі понятійно-термінологічні визначення інклюзивної освіти					
Тема 7. Інклюзивна освіта: сутність, завдання і принципи. 1. Сутність і зміст поняття «інклюзивна освіта». Завдання та принципи інклюзивної освіти. 2. Концепція ІО в документах ЮНЕСКО, дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ).	Лекція (2 год), практичне заняття (2 год).	1,6,10, 11	Опрацювати лекційний матеріал та підготуватись до практичного	5 балів	за розкладом
Тема 8. Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних та національних документах і законодавстві. 1. Міжнародні документи ООН у сфері ІО. 2. Законодавство України щодо забезпечення права дітей з ООП на ІО.	Лекція (2 год), практичне заняття (2 год).	6,9,10	Опрацювати лекційний матеріал та підготуватись до практичного	5 балів	за розкладом
Тема 9. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти. 1. Шкільна реформа у Канаді: перехід від роздільних систем освіти до інклюзивних шкіл. 2. Досвід США щодо впровадження ІО: передумови, нормативно-правове забезпечення, мережа закладів. 3. Інтегроване та інклюзивне навчання в Італії. 4. Рівноправність у здобутті освіти в Австрії. 5. Психолого-медико-соціальні центри у Бельгії. 6. Освітня реформа у Голландії.	Лекція (2 год), практичне заняття (2 год).	3,10	Опрацювати лекційний матеріал та підготуватись до практичного	5 балів	за розкладом

7. Шведська модель інклюзивної освіти.					
Тема 10. Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища. 1. Універсальний дизайн у сфері освіти. Принципи УД. 2. Особливості застосування УД в ІОС. 3. Облаштування просторово-фізичного ІОС для дітей з ООП. Медіатека та ресурсна кімната.	Лекція (2 год), практичне заняття (2 год).	7	Опрацювати лекційний матеріал та підготуватись до практичного	5 балів	за розкладом
Тема 11. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП. 1. Команда ППС. Основні завдання та функції команди ППС. 2. Організація роботи команди. 3. Асистент вихователя (вчителя) як учасник інклюзивного освітнього процесу. 4. Взаємодія усіх учасників команди ППС в інклюзивному освітньому процесі.	Лекція (2 год), практичне заняття (4 год).	2,8,9, 11	Опрацювати лекційний матеріал та підготуватись до практичного	5 балів	за розкладом
Тема 12. Індивідуальна програма розвитку дитини з ООП в умовах інклюзивного освітнього середовища. 1. Індивідуальна програма розвитку дитини з ООП як документ реалізації індивідуальної освітньої траєкторії. 2. Технологія розробки ІПР та етапи її виконання. 3. Індивідуальний навчальний план та індивідуальна навчальна програма.	Лекція (2 год), практичне заняття (6 год).	4,8,9	Опрацювати лекційний матеріал та підготуватись до практичного	5 балів	за розкладом

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>Вид контролю:</p> <p>5 семестр – залік (підсумкова оцінка виставляється за роботу на практичних заняттях 5 балів, 5 – за самостійну роботу. Мах – 50 б. Виконання індивідуальних завдань – 25 б., контрольна робота – мах 25 б.). Сума 100 балів.</p> <p>6 семестр – екзамен (підсумкова оцінка виставляється за роботу на практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань за самостійну роботу 5 – балів). Сума – 100 балів.</p> <p>Враховуються та оцінюються результати неформальної освіти – вивчення онлайн-курсів на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra та інших (положення</p>
-----------------------------------	---

	ун-ту про неформальну освіту).
Вимоги до письмової роботи	Самостійність виконання, власний аналіз та міркування.
Семінарські заняття	Максимальна оцінка - 50 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань.
7. Політика курсу	
<p>Дотримання політики доброчесності. Лекційні заняття не відпрацьовуються, знання лекційного матеріалу є обов'язковим. Пропущені практичні заняття здобувач відпрацьовує, індивідуально виконуючи передбачену у плані лекційного чи практичного занять роботу. Для цього використовуються:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усне опитування; - перевірка письмових завдань; - розробка і перегляд відеопрезентацій в процесі вивчення курсу. <p>Допуском до іспиту є відвідування більше 50 % занять, пройдене тестування на платформі дистанційного навчання, виконання самостійної роботи. Викладання курсу зорієнтовано на активну взаємодію із здобувачем.</p>	
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Дмитренко К. А. Працюємо з «особливою» дитиною у «звичайній» школі. К. А. Дмитренко, М. В. Коновалова, О. П. Семиволос. Х. : ВГ «Основа», 2018. 120 с. 2. Інклюзивний ресурсний центр: досвід проекту. Під заг. ред. Софій Н. З., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 76 с. 3. Казачінер О. С. К14 Інклюзивна освіта в англійських країнах. Харків : Вид. група «Основа», 2018. 79 с. 4. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів з порушеннями інтелектуального розвитку: навчально-методичний посібник. Ав.: О.В. Чеботарьова, Г.О. Блеч, І.В. Гладченко, С.В. Трикоз, І.В. Бобренко та ін.: За ред.: О.В. Чеботарьової, І.В. Гладченко. К., ІСП НАПН України, 2017. 87 с. 5. Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з ООП: навчально-методичний посібник. м. Рівне, 2016. 141с. 6. Міжнародні документи зі сфери інклюзивної освіти. Методичні матеріали. Укладач: Софій Н. З. 7. Нечепорчук А. Новий освітній простір: безбар'єрність. Інформаційний посібник., Загальна редакція: Седоченко Алевтина. URL: www.dfrt/minregion.gov.ua. 8. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник. За заг. ред. М.А. Порошенко та ін. Київ : 2018. 252 с. 9. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Агенство «Україна», 2019. 300с. 10. Сварник М. Інклюзивна освіта в Україні: попередній аналіз ситуації. Інклюзивна освіта. Збірник матеріалів проекту. К.: 2013. 14 с. 11. Серія навчальних матеріалів (тренінгові модулі) За заг. ред. О. Красюкової-Еннз, Ю. Найди, М. Сварника, О. Софія. Українсько-канадський проект «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні» К.: СПД-ФО Парашин І. С., 2011. 248 с. 12. Скрипник Т., Супрун Г. Дитина з аутизмом у закладі освіти: методичні рекомендації. ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 20 с. 13. Технології психолого-педагогічного супроводу дітей з аутизмом в освітньому просторі: навчально-наочний посіб. Укладач Скрипник Т., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 56 с. 14. Швед М. Основи інклюзивної освіти: підручник. Марія Швед. Львів: Український католицький університет, 2015. 360 с. 15. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки: підручник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Львів: «Новий світ – 2000», 2019. 264 с. 16. Логопедія. Підручник, третє видання, перероблене та доповнене. За ред. М.К.Шеремет. К.: Слово, 2014. 672 с. 	

Викладач : кандидат педагогічних наук, доц. Чупахіна С.В.

